

Nr 34.

Av herrar von Geijer och Rydén, om pension åt konstnären Nils Forsberg.

Sedan ett halvsekel tillbaka har Nils Forsberg hört till den svenska konstens mest aktade utövare. Redan mycket tidigt hemförde han i Paris den högsta officiella utmärkelse, som dittills någon svensk vunnit, då han för sin väldiga oljemålning »En hjältes död» erhöll franska statens stora medalj. På ett lysande sätt riktade han därmed den internationella världens uppmärksamhet på vår då föga beaktade kultur.

Forsbergs insats i den svenska konstutvecklingen sedan dess har varit präglad av hans allvarliga verklighetskärlek och manligt flärdlösa patriotism. Då historien en gång skrives om 80-talskonstens realistiska genombrott, kommer hans insats däri helt säkert att få den positiva värdesättning, den förtjänar.

För oss nu levande svenskar av alla samhällsklasser har Forsberg dock betytt mest som skaparen till »En hjältes död». Det är förvisso ingen betydelselös tillfällighet, att av alla Nationalmusei tavlor ingen har i högre grad än denna ingått i vårt folks medvetande. Man måste säga, att den konstnär skänkt sin nation en mäktig gåva, som utfört ett mästerverk av så stor och enkel heroisk anda, att ingen — ung som gammal — kan stå oberörd inför dess ädla allvar.

Den tacksamhet vårt folk hyser för den förnämligt anspråkslöse, gamle mannen bör, när så påfordras, ej blott stanna vid ord. Nils Forsberg lever i sitt 87:e år i ekonomiskt betryck. Ett antal bemärkta män ha hänvänt sig till statsmyndigheter med begäran om understöd åt honom för hans återstående dagar.

Närslutna handlingar giva vid handen, att tanken på olika håll mött förståelse och understöd. Vi anhålla, att riksdagen måtte skänka framställningen sitt bifall. Vi våga hoppas, att riksdagen ville göra detta i känsla, icke främst av att utöva barmhärtighet utan snarare av att det gäller uppfyllande av en skyldighet mot en man, som gjort sig högt förtjänt av sitt land.

På grund av det anförda få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen ville medgiva, att konstnären Nils Forsberg må från och med ingången av år 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp av 4,008 kronor för år räknat.

Stockholm den 18 januari 1929.

K. von Geijer.

Värner Rydén.

Avskrifter.

Bilaga 1.

Till Konungen.

Undertecknade Hälsingborgs Stads Estetiska Nämnd och Hälsingborgs Museistyreelse tillåta sig härmed göra följande underdåniga framställning.

Konstnären Nils Forsberg, vilken sedan ett tjugotal år tillbaka är bosatt i Hälsingborg, ingår den 17 december 1928 i sitt 87:e år.

Det är oss bekant och framgår jämväl av bifogade intyg, att den åldrige konstnärens ekonomiska situation för närvarande är sådan, att hjälp oundgängligen är av nöden för att bereda honom en något så när tryggad ålderdom.

Under sin långa arbetstid som konstnär har Forsberg utfört ett verk, som för svensk andlig odling varit av stor betydelse, och bland svenska konstnärer är han otvivelaktigt en bland dem, vars namn trängt djupast i vårt folks medvetande. Redan tidigt förvärvade han — som bekant — europeisk ryktbarhet genom den enastående utmärkelse, som kom honom till del, då ett av hans verk belönades med franska statens stora medalj, en utmärkelse, som intet annat svenskt konstverk erhållit, varken förr eller senare. Nils Forsbergs arbete har därigenom kraftigt bidragit till att i utlandet fästa uppmärksamheten vid svensk konst.

I sina historiska målningar har han även genom sitt val av ämnen och deras utförande gjort en nationell insats av betydande mått.

Nils Forsbergs livsgärning synes oss därför vara av sådan art, hans insats i vårt lands kulturliv så värdefull och hans namn så känt och uppskattat såväl inom som utom landet, att det skulle vara en angelägenhet av nationellt intresse att söka bereda denne Sveriges berömde son en levnadsafton, som i möjligaste mån är befriad från ekonomiska bekymmer.

Vi våga därför i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte till 1929 års lagtima riksdag avgiva nådig proposition om tilldelande åt Nils Forsberg av livstids pension å förslagsvis fyratusen kronor.

Ett bifall till denna vår underdåniga hemställan skulle säkerligen vinna genklang hos hela svenska folket, vara en honnör åt denne förnåme representant för den svenska målarkonsten och giva Forsberg ett av honom säkerligen högt skattat officiellt erkännande av hans livsverk.

Hälsingborg den 15 november 1928.

Underdånigst

för Hälsingborgs Stads Estetiska Nämnd: för Hälsingborgs Museistyreelse:

C. B. Hallengren.

ordförande.

Sigfrid Ewald.

ordförande.

Att konstnären Nils Forsberg är i starkt behov av ekonomiskt understöd, intygas härmed. Hälsingborg den 15 november 1928.

Johan Bååth.

Borgmästare.

Sigurd Westman

Kyrkoherde.

I ovanstående underdåniga framställning instämma:

Carl Johanson.

Edvin Berling.

Hjalmar Forsberg.

Karl Bergström,
Redaktör, ledamot av Riksdagens
Andra kammare.

K. von Geijer,
Borgmästare, ledamot av
En kammaren.

Edv. Rodhe,
Biskop i Lund.

E. Wrangel,
Professor.

Axel Moberg,
Professor, Lund.

Axel Gauffin,
Överintendent och chef för
Nationalmuseum.

Torsten Mårtensson,
Intendent för Hälsingborgs
museum.

Ernst Fischer,
Intendent för Malmö
museum.

Helge Kjellin,
t. f. professor.

Bilaga 2.

Underdånigt utlåtande.

Ehuru det i allmänhet icke ansetts böra ifrågakomma att av statsmedel bereda pension åt annan än den, som haft anställning i statens tjänst eller ägnat sin verksamhet direkt åt statens intressen, lärer det dock å andra sidan icke kunna förnekas, att omständigheterna i förevarande fall starkt tala för ett undantag från nämnda regel; och med hänsyn till föreliggande förhållanden torde ej heller ett frångående av regeln i detta fall behöva befaras medföra några vittgående konsekvenser. Statskontoret vill alltså för sin del förorda bifall till förevarande framställning och har icke annat mot det föreslagna pensionsbeloppet 4,000 kronor att erinra än att pensionen synes — såsom numera plägar iakttagas — böra avpassas till ett belopp, som är i fullt krontal jämt delbart med tolv. Pensionen torde böra anvisas att utgå från och med ingången av år 1929.

Statskontoret hemställer alltså, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att konstnären Nils Forsberg må från och med ingången av år 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp av 4,008 kronor för år räknat. Stockholm den 7 december 1928.

Underdånigst:

Per Södermark.

C. A:son Leijonhufvud.

Carl Peyron.

Underdånigt utlåtande.

Bilaga 3.

Akademien för de fria konsterna vill livligt ansluta sig till uppfattningen, att Nils Forsbergs konstnärliga gärning är synnerligen värd ett erkännande från svenska statens sida. Akademien finner, att den av petitionärerna valda

formen för detta erkännande är den under för handen varande förhållanden bästa och vill därför i underdånighet varmt förorda nådigt bifall till deras hemställan.

Stockholm den 3 december 1928.

Å kungl. Akademiens vägnar:

Underdånigst

I. Gust. Clason.

Erik Lindberg.
